Det, der bestaar

Peters første Brev.

Kap. 1, 17—21: Og dersom I paakalde ham som Fader, der dømmer uden Persons Anseelse efter enhvers Gerning, da bør I vandre i Frygt i eders Udlændigheds Tid, vel vidende, at det ikke var med forkrænkelige Ting, Sølv eller Guld, at I bleve løskøbte fra eders tomme Vandel, som var overleveret eder fra Fædrene, men med Kristi dyrebare Blod som et lydeløst og uplettet Lams, han, som var forud kendt før Verdens Grundlæggelse, men blev aabenbaret ved Tidernes Ende for eders Skyld, der ved ham tro paa Gud, som oprejste ham fra de døde og gav ham Herlighed, saa at eders Tro ogsaa er Haab til Gud.

Sand Gudsfrygt.

Nærværende Afsnit er egentlig en Fortsættelse af, hvad vi betragtede sidst.

Det formanedes Guds Børn som genfødte Personligheder til at binde op om deres Sinds Lænder, til at tage sig sammen for at vorde hellige i al deres Vandel; her lægges Vægten mere paa at frygte Gud.

„Dersom I paakalde ham som Fader" begynder vort Afsnit. Tanken falder naturligt paa Fadervor, skønt det jo ogsaa kan være udenfor denne Bøn, vi paakalder Gud som Fader. Men det er særlig i denne Bøn, Jesus har lært sine Disciple at paakalde Gud som Fader.

„Der dømmer uden Personsanseelse efter enhvers Gerning", hedder det videre. Gud er ikke alene sine Børns Fader men ogsaa deres upartiske Dommer. De to Ting maa ikke skilles ad. Det er herligt at tænke paa og tro og fastholde, at han, der dømer os, er vor Fader, men det er ogsaa nødvendigt at huske paa, at vor Fader er Dommer, der nøje prøver enhvers Gerning og ikke ser igennem Fingre med hverken det ene eller det andet. Dermed er ogsaa sagt, at han ikke overser, hvad der har Værd.

„Uden Persons Anseelse" — altsaa: Kejsere, Konger, Præsidenter, Diplomater, Købmænd, Haandværkere, Landmænd, Arbejdere, rige og fattige, Mænd og Kvinder, — de nyder alle lige Anseelse hos ham.

„Efter enhvers Gerning" — jo, Gerninger har Betydning for Gud. Der er noget, vore bedste Gerninger ikke duer til. De bedste af dem er ufuldkomne og kan ikke skaffe os Retfærdighed for Gud. Men Jesus siger jo: „Lader saaledes eders Lys skinne for Menneskene, at de maa se eders gode Gerninger og ære eders Fader, som er Himlene." (Mat. 5, 16). „Tro uden Gerninger er død." (Jak. 2, 26.)

Saa følger selve Formaningen: „Da bør I vandre i Frygt i eders Udlændigheds Tid." Apostelen finder det nødvendigt at forudskikke en saadan Begrundelse, som vi har set, for sin Formaning til at vandre i Frygt.

„I eders Udlændigheds Tid" gælder sikkert hele et Gudsbarns Tid i denne Verden. Kap. 2, 11 formaner han: „I elskede! jeg formaner eder som fremmede og Udlændinge, at I holde eder fra kødelige Lyster, som føre Krig imod Sjælen."

Det er baade indenfra, fra Kød og Blod, og udefra, fra Verden og Djævelen, Farerne truer, saa længe vi er „Udlændinge". En Tid skal komme, da vi ikke mere behøver at vandre i Frygt, men det bliver ikke i vor Udlændigheds Tid.

I Vers 18 tales om „Løskøbelse" fra „tom Vandel", „overleveret fra Fædrene". Det er værd at lægge Mærke til, at Løskøbelse staar i Forhold til tom Vandel.

Naar Apostelen her hentyder til deres Fædre, han skriver til, saa peger han slet ikke paa grove Laster eller paa Overtrædelsessynder (V. 14 brugte han Udtrykket „forrige Lyster"), men blot paa deres „tomme Vandel"; det er altsaa det karakteristiske ved det Liv, de forhen efter Fædrenes Eksempel har levet, at det var tomt.

Ikke desto mindre maatte de løskøbes derfra. Det er noget, vor Tids Kristne trænger til at lægge paa Sinde. Hvor mange trøster sig ikke med, at de ikke har gjort noget ondt, saa de mener, at de er uskyldige.

Men vi er ikke skabte i Guds Billede og genfødte til at bære det, for at vi skulde nøjes med at være „Pertot, der hverken gør ondt eller godt." Derfor er Guds Lovs Grundfordring heller ikke et „Du maa ikke", men et „Du skal" — „Du skal elske Herren din Gud af hele dit Hjerte, Sjæl og Sind" og „din Næste som dig selv".

Der maatte altsaa Løskøbelse til for vor tomme Vandel, og Løsepengen var ikke forkrænkelige Ting, Sølv eller Guld — sligt forslog ikke, det, man ellers kan købe alt andet for, forslog ikke her — men Kristi dyrebare Blod som et lydeløst og uplettet Lams.

Altsaa ogsaa den dyrebare Løsepenge, hvormed de blev løskøbt fra deres tomme Vandel, skal mane dem, skal mane os til at vandre i Frygt, saa vi ikke atter falder hen i tom Vandel eller i de forrige Lyster.

Efter at Apostelen har nævnt Kristi dyrebare Blod som Løsepenge, siger han om Kristus: „Han, som var forud kendt før Verdens Grundlæggelse, men blev aabenbaret ved Tidernes Ende for eders Skyld."

Det synes, som Apostelen her vil lægge Vægt paa Kristi Præekistens, hans Tilværelse forud for Verdens Grundlæggelse. Og at han var kendt før Verdens Grundlæggelse, det kan jo ikke have med menneskelig Kundskab at gøre, men Gud kendte før og ved Verdens Grundlæggelse, at Sønnen var villig til at aabenbares som Menneske og give sit Blod til Løsepenge for den faldne Slægt — en herlig Tanke, der besvarer det Spørgsmaal, hvorledes Gud kunde skabe Mennesket i sit Billede med Forudviden om dets Fald.

Ved „Tidernes Ende" maa her opfattes som væsentlig enstydig med „Tidens Fylde" (Gal. 4, 4), idet Tiden fra Kristi Komme til Verdens Ende opfattes som en Æon, hvad Dr. Rørdam kalder „Tidsold" paa Dansk.

„For eders Skyld, der tror paa Gud, oprejste ham fra de døde og gav ham Herlighed." For deres Skyld, og for alle vores Skyld, som tror paa Gud, blev Kristus aabenbaret, fremtraadte han her paa Jorden i sit Liv og sin Død. Men han blev ikke i Døden, men blev baade oprejst og givet Herlighed.

Det forudkendte Gud ogsaa, og uden dette sidste kunde hverken Apostelens Læsere eller vi andre have haft Tro og Haab til Gud, saadant Haab, som vi sidst hørte om „Haab til den Naade, som bliver os til Del i Kristi Aabenbarelse."

Frygte Gud kunde vi vel uden dette, men Frygt uden Haab og Tro vilde ikke kunne gøre os salige; men det er det ejendommelige ved den sande Gudsfrygt, at den er parret med Tro og Haab til Gud.

Gamle Bibelselskaber.

Af H. P. Hansen.

Der er intet nyt under Solen. Heller ikke vor Tids Bibelselskaber. De har deres Forbilleder og Forløbere baade i Oldtid og Middelalder.

Naar vi læser om de gamle Kristne hos Kirkefædrene, møder vi den Kendsgerning, at den hellige Skrift gennemtrængte deres hele Liv. I Forældrenes Hjem lærte Ungdommen Bibelens Historie og tilegnede sig dens Lære.

Naar Pigerne samledes i Kvindestuen for at spinde, sang og talte de om Guds Ord. Og saa vel i Hjemet som i Forsamlingerne gav Bønnerne Genklang i Skriftens Ord, og selv ved Begravelser sang de kristne Glædessalmer.

Vi kan ikke andet end føle os overraskede over, hvor vel hin Tids Kristne kendte deres Bibel. Hin Tids Prædikener er fulde af bibelske Illusioner, og det er klart nok, at Taleren forudsatte, at Tilhørerne forstod dem.

Dette er saa meget mere mærkeligt, som den hellige Skrifts Spredning mødte store Vanskeligheder. Visselig var der megen Bibellæsning ved de Kristnes Sammenkomster. En gammel Kirkefader, der levede i Midten af det andet Aarhundrede, fortæller os, at Gudstjenesten begyndte med fortsat Læsning af Bibelen, saa mange Kapitler som Tiden tillod. Først da blev der holdt Prædiken af en Ældste, Præst eller Biskop. Tjenesten som Oplæser stod i høj Anseelse, saa høj endogsaa, at man ansaa den som hvilende paa en særlig Naadegave, og Læseren havde sin Plads blandt de ansete Lærere og Profeter.

Og visselig, ser man paa hin Tids Bibelhaandskrifter, hvoraf flere er opbevaret, kunde man godt tro, at der udkrævedes særlige Aandsgaver for at læse dem: ingen Tegnsætning, intet Ophold mellem Ordene. Læseren maatte derfor saa godt som kunne Teksten udenad for at gøre sit Arbejde vel.

Fra „Herrens Hyrde", en lille Bog, der er skrevet af en romersk Lægmand i det andet Aarhundrede, lærer vi, at nogle Kristne samledes ofte, sandsynligvis daglig, i det særlige Øjemed i Fællesskab at læse og tale om Guds Ord. Men selv om man gør den Indrømmelse, at disse Menneskers Hukommelse ikke som vor var ødelagt af den megen Avis- og Romanlæsning, saa de var i Stand til at lære udenad gennem Hørelse af Ordet,*) saa maa vi alligevel forudsætte, at de Kristne havde Afskrifter af de hellige Bøger i deres Hjem. Der vilde ellers ikke være Mening i, at Prædikanter opfordrede deres Tilhørere til flittig Bibellæsning. Kirkefaderen Cyprian taler en Kristen saaledes: „Dit Liv skulde være fuldt af uafladelig Bøn eller Bibellæsning; nu taler du til Gud, nu Gud til dig."

Her møder vi Spørgsmaalet: Hvorfra fik de Kristne deres hellige Skrifter? Vel havde den gamle Verden sine Boghandlere og Forlæggere, der i Stedet for Bogtrykkere benyttede sig af Slaver som Skrivere, og der fandtes baade Hurtigskrivere og Kaligrafer, der udførte den fineste Skrivning.

Men i Kristenforfølgelsernes Dage er det ikke troligt, at Bibelen „var i Handelen", det er mest sandsynligt, at Forlagshusene ikke skøttede sig om at lade afskrive den, og at Boghandlerne ikke brød sig om at forhandle den.

Hertil kommer, at de Kristne som Regel var fattige Mennesker, der ikke havde Raad til at ofre større Summer til Indkøb af Bøger.

Desuden var det heller ikke nogen let Sag at faa en fuldstændig Bibel. Paa den Tid blev Bøger endnu skrevet paa Papirruller, ikke i Bogform, og kun den ene Side af Papyrus'en kunde bruges til Skrift. Rullen vilde da blive urimelig lang, skulde den omfatte hele Bibelen, mindst et Par Dusin Ruller.

Det er muligt, at en almindelig Kristen opskrev til eget Brug et af Evangelierne, nogle af Brevene eller et Par af gamle Testamentes Bøger. Af de Forsøg, der er gjort paa Papyrusruller, som man har fundet i Ægypten, ses det at have været et meget betydeligt Arbejde, og en almindelig Lægmand kunde næppe overkomme at afskrive alle Bibelens Bøger.

Det fortælles da ogsaa, at rige Kristne hjalp deres mindre velstillede Brødre med at faa de hellige Skrifter, og vi har da her den Tanke i Sigte, der ligger til Grund for Nutidens Bibelselskaber.

En af den gamle Kirkes største Bibelteologer Origenes fik Støtte af en rig Beundrer, som stillede et Antal Slaver til hans Raadighed.

En senere Beundrer af Origenes Pamphilus siges altid at have bragt adskillige Bogruller med sig for altid at være i Stand til at give den hellige Skrift til fattige Brødre.

Efter Forfølgelsen under Diocletian oprandt der nye Tider. Kejser Konstantin udstedte Religionsfrihed, og efteraanden blev Kristendommen Rigets Religion. Men Kristendommens Sejr blev ogsaa en Sejr for Bibelen. Og hos den første kristne Kejser, den umiddelbare Efterfølger af de Herskere, der forfulgte Bibelen, møder vi paa ny Bibelspredningstanken. For egen Regning lod han skrive et halvt Hundrede smukt udstyrede Afskrifter af den hele Bibel til Brug for Kirkerne i hans nye Hovedstad, Konstantinopel. Nogle Videnskabsmænd har formodet, at en eller to af disse Afskrifter findes endnu i det berømte Haandskrift, opdaget af Tischendorf i Klosteret paa Sinai Bjerg, eller i det gamle Bibelhaandskrift, der findes i Vatikanet.

Dette peger i Retning af et større og mere organiseret Arbejde for Bibelens Spredning, ikke blot gennem Datidens Boghandlere, men ogsaa gennem særlige Forlagshuse, svarende til vor Tids Bibelhuse. Det er i alle Tilfælde en Kendsgerning, at efter Forfølgelsernes Tider, da vel de fleste Haandskrifter maa antages at være blevne brændt, sik den hellige Skrift hurtig en overraskende stor Udbredelse under offentlig Beskyttelse.

Med den større almindelige Opmærksomhed, der blev skænket Bibelen, fulgte flere Ændringer. De gamle Papyrusruller gik af Brug, og Pergamentbogen traadte i Stedet, og Bibelen blev Midlet til, at vor almindeliges Bogform kom i almindelig Brug.

Hermed fik Bibelen sin ydre Fuldendelse som Bog. I Pergamentbogen var det muligt at afskrive flere Bøger i eet Bind, og de store Bibler fra det fjerde og femte Aarhundrede, som vi kender, indeholder da ogsaa alle Bibelens Bøger i eet Bind.

Bibelens indre Enhed finder da sit Udtryk ogsaa i dens ydre Form.

*) Der fortælles o mvisse Rabbiere, at de ikke gik glip af et eneste Ord, deres Mester havde fortalt dem, og det er da ogsaa en Kendsgerning, at Talmud blev bevaret mundtlig gennem Aarhundreder.

Det syvende Aar.

Sig, hvor er der nok til at dække
Jordens Brøst,
Nok til at sone al denne Mængde af
Blod udøst?
Hvem skal betale Skaden, Sorgen
og Skammen —
Alt det tilsammen,
Menneskeheden som Skyldbrev saar
I de sidst syvende Aar?

Hvem skal tørre Taaren af Enkernes Øjne?
Hvem skal de faderløse kalde sine egne?
Hvem skal læge Krøblinger, halte og blinde?
Hvor er den, der kan samle Værdierne,
Spredte for alle Vinde?

Hvem kan kalde til Live de blege Dødningeskarer,
Som sandt sin Grav
Under Mordaandens Hylen og Raseri i det dybe Hav?
Hvem skal mætte dem, som i Hunger og Nød
Kalder ad andre, kalder og saar ej det daglige Brød?

Hvem kan grave en Grav dyb nok til at rumme
De syvende Krigsaars navnløse Smerte og Kummer?
Hvem læger Saaret, lindrer Savnet og giver tilbage
Det, hvorefter vi længes saa saare: Freden fra forrige Dage?

Hvem skal standse dem, der trækt endnu danse
Mellem de spredte Ruiner uden at ane
Skyldsbrevets Storhed, Ansvarets haabløse Krav?
Glemmer de alt for den Nydelse, Døgnet dem gav?

Aah sig! er den dyb nok — Frelsens rindende Kilde?
Sig, er den bred nok for dem, som endnu Frelse søge vilde?
Sig, kan den endnu gøre tørstige Sjæle tilfredse,
Kan den endnu, som før, slukke Tørsten for stedse?

Spørger du, længes du ængstlig for Svaret at vide,
Se da ej ud paa Menneskehedens Brøst og Kvide,
Se i din Sjæl og kend, om Forsoningens Naade
Har løst dig af Vaade.
Spørg saa ej mer, thi Svaret er funden;
Han, som kan rense en Sjæl som min, i Skyldighed bunden,
Han kan og løfte en Verden i Brøde begravet,
Tilfredsstille Kravet.

Jesus, min Frelser, min Herre og Konge
Trængte en lidende Kristenhed vel nogen Tid saa til at sjunge:
Jesus, Guds Søn, fødtes i Løn,
Æren er Guds i det høje.

Kan du saa slette det alt, aah mildeste Frelser, du kære,
Vil du det slette og lære os Korset at bære?
End vi en Gang synger Englenes Sang:
Æren er Guds i det høje!

S. Klyver.

Luther og Bibelen.

Om Luthers Forhold til Bibelen har der været skrevet meget fra forskellige Sider, og det kan ikke undre, at man har prøvet paa at tage ham til Indtægt for sine egne Anskuelser. Det har alligevel endnu, aa lidt evangelisk-lutherske, som vi har Ord for at være, sin Behagelighed at kunne krybe i Ly bagved Luthers Kæmpeskikkelse.

Man maa derfor være Professor Walther i Rostock taknemlig for en af ham udgivet meget oplysende Redegørelse for Luthers Stilling til Skriften. Den er oversat af Dr. O. Hallesby paa et for enhver Dansk let læseligt Norsk, og det vilde være i høj Grad ønskeligt, om enhver, der er i Vildrede med sin egen Stilling til Bibelen, gennem dette lille Skrift vilde gøre Bekendtskab med Luthers klare Stilling.

For en saakaldt „fri" Stilling til Bibelen kan Luther paa ingen Maade tages til Indtægt. Hans Udtalelser om Jakobs Brev og andre Dele af Skriften betyder i Virkeligheden ikke det, man har villet lægge i dem.

Luther stiller sig ikke kritisk overfor Biblen. Han begynder værtimod med at tage den paa Kirkens Autoritet. „Det er tilforladelig probat, som den hele Kirke har givet sit Bifald". Han gaar paa Grund af hele Kristenhedens Vidnesbyrd til den hellige Skrift med Ærefrygt.

Den modsatte Fremgangsmaade, at forlange Beviser først, forekommer ham ganske urimelig. Man forlanger jo ikke Beviser for, at ens Forældre virkelig er ens Forældre. Forlanger man saadanne, kan man ingen Sinde faa dem.

Men dernæst faar Luther gennem sin egen Oplevelse af Frelsen Stadfæstelse paa, at Kristenhedens Stilling til Bibelen er den rette. Ud fra denne sin egen Oplevelse bliver han i Stand til at skelne mellem, hvad der er Kærne, og hvad der er Straa. Han kan se, at alle Biblens Bøger er gode, men han kan ogsaa se, at de ikke alle er lige gode for ham. Derfor siger han, at Johannes' Evangelium og Paulus' Breve er de egentlige Kærneskrifter, thi de prædiker Frelsen af Troen paa Kristus. I Sammenligning med dem er Jakobs Brev kun som Straa, thi havde han kun det alene, vilde han aldrig have kunnet finde Retfærdiggørelsen af Troen i det. Men han forlanger ikke, at nogen skal rette sig efter ham. Hvad der er mindre værd for den ene, kan være mere værd for den anden. Som man ser, er dette noget ganske andet end den „frie, kritiske" Stilling overfor Bibelen.

For Luther er Bibelen „den hellige Aands Bog". Man ved og betoner stærkt, at den er skrevet af Mennesker, men det er helligede Mennesker og altsaa sandfærdige Mennesker. Han stoler derfor paa, hvad de beretter; og om en eller anden hedensk Forfatters Beretning modsiger de hellige Forfatteres, kunde det ikke falde Luther ind at være i Tvivl om, hvem han vilde tro.

To Ting hører uafviselig med til at være evangelisk-luthersk af Gavn: At tro paa Syndernes Forladelse og at bøje sig for den hellige Skrift som „den hellige Aands Bog".

Kr. Dgbl.

Besøg i Buffalo, Wyo.

Da Missionsforeningen ved Buffalo, Wyo., i Okt. sidste Aar besluttede at udstede Kald til mig paa den Betingelse, at jeg kom derud for selv at se og undersøge Forholdene før jeg bestemte mig enten for eller imod Kaldet, rejste jeg derud med den sidste Ekskursion, der var i det gamle Aar. Sammen med min Svoger Emil Hansen og Chr. Hansen fra Racine, Wis., rejste jeg fra Chicago den 20. Nov.. Paa Rejsen traf vi tre til, der vilde til Buffalo, og jeg var glad for det livlige og behagelige Rejseselskab. Vi blev hurtigt kendt; der var fælles Maal og fælles Opgave, vi skulde undersøge og se for os selv, om Kolonien ved Buffalo kunde holde, hvad den lovede baade hvad Klima og Produktion angik.

En af Rejseselskabet havde statistisk Rapport fra Regeringen i Washington over Avling, Nedbør og Priser paa Produkter. Statistikken dækkede over en Aarrække. Den viste, at af de ca. 16 Tommer Regn der falder om Aaret ved Buffalo, falder der 6 Tommer i April, Maj og Juni og af de 6 Tommer falder omtrent de 3 Tommer i Maj. Statistikken over Avling og Priser var ogsaa lovende. Hvorledes mon vi vilde finde det, naar vi kom der?

De mange Bakkestrøg med de enkelte spredte Hytter ind imellem, som det vestlige Nebraska, sydøstlige S. Dakota og den østlige Del af Wyo. frembyder, var ikke tiltalende set fra et Landbrugs Standpunkt.

Ved Edgemont, S. Dak., mødte vi Hans Andersen, og han stillede os noget bedre i Udsigt, endt hvad vi havde set af Agerland paa den sidste Strækning, vi havde tilbagelagt, naar vi naaede vor Rejses Maal.

En Tid før vi naaede til Clearmont, Wyo., kom vi over Clear Creek Strømmen og kørte gennem en Del af Clear Creek Dalen, men det tiltalte os ikke meget. Dalen er ikke ret bred der, og omend der hist og her var noget af Landet, der var opdyrket, svarede det ikke til, hvad vi ventede at se.

Vi kom ikke til Clearmont før ved Aftenstid; vi skiftede der fra Burlington Banen til den nye Bane, der sidste Sommer blev aabnet mellem Clearmont og Buffalo. Paa Grund af Mørket saa vi ikke meget af det større Dalstrøg, vi nu var kommen ind i. Clearmont tiltalte os ikke. Imidlertid kom vi til Buffalo, og for os var det som en Oase i en Ørken. Hvorledes var en saadan By bleven til her, hvor der indtil for nogle faa Maaneder siden havde været ca. 30 Mil til nærmeste Jernbane Station? En dejlig bred Hovedgade, Cement Fortove, elektrisk Lys, osv. det hele moderne. Efter at have spist til Aften paa Meyers Hotel, der er som et Overflødighedshorn, begav vi os hen paa Landkompagniets Kontor og traf der tre Landsøgere fra N. Dak. og en fra Des Moines, Ja., De var kommen Dagen før og havde allerede været ude paa Undersøgelse. Jo, de syntes godt om det.

Næste Morgen stillede vi tidligt. Hvilken dejlig Luft, hvilken blaa Himmel, hvor godt man besandt sig og hvilken Udsigt! Se Bjergtoppene med den evige Sne belyst af den opgaaende Sol; hvor langt borte mon de er, vel en fem eller seks Mil antog vi. Vi fik senere at vide, at der var nærved tredive Mil dertil.

Saa gik det pr. Auto ud over Landet. Ingen af os havde Kendskab til Overrisling, saa det maatte vi have Oplysning om. Dalen er paa sine Steder omgivet af høje fiejle Bakker med røde Kamme. Naar man kommer ind i Dalstrøgene, er de større, end det antages ved at se hen over dem. Der var Alfalfa Stakke mange og store; der var Straadynger, der vidnede om, at der havde været noget at tærske; der var Kreaturer i store Hjorde, og velnærede var de. Det talte om Frugtbarhed.

Vi opholdt os der fire Dage, og vi benyttede dem til at undersøge paa alle de Maader, vi kunde. Der var avlet 55 Bushels Hvede af nogle, en havde faaet 115 Bushels Havre pr. Acre. En ung Mand, kommen fra N. Dak., sidste Sommer, fortalte mig, at han havde nu i Efteraaret sat et Stykke Land med Kartofler, der gav 475 Bushels pr. Acre. Da jeg lod en Bemærkning falde om Størrelsen af de Kartofler, svarede han: „Jeg vilde ikke selv have troet det, om jeg ikke havde set det." Der var ogsaa dem, der